

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

Zaštita eura od falsifikovanja u Crnoj Gori i značaj pristupnih pregovora

Dejan Levičar
NAC, Centralna banka Crne Gore

- Iskustvo Crne Gore u zaštiti valuta od falsifikovanja;
- Saradnja sa međunarodnim i domaćim institucijama;
- Harmonizacija regulative;
- Ciljevi u borbi protiv falsifikata novca

Sprečavanje falsifikata i uvođenje standarda u radu sa novcem

Aktivnosti Uprave policije i tužilaštva uz tehničku podršku Centralne banke

- 2006; Akcija „Trezor“ 714,000,00 € & 100.500,00 \$;
- 2008; Akcija „Boston“ 15.000\$;
- 2008; Akcija „Tip“ 2.300€;
- 2008; Akcija „ Neighbours“ 9.000€;
- 2015; Akcija „Frenklin“....

Saradnja sa međunarodnim i domaćim institucijama na planu zaštite eura od falsifikovanja

- Aktivno učešće u Pericles programu;
- Sporazum o saradnji sa Evropskom Komisijom – OLAF/ETSC sada DG ECFIN/ETSC (06.05.2008.godine);
- Sporazum o saradnji sa ECB-om (20.01.2009.godine);
- Protokol o saradnji sa Upravom policije i Vrhovnim državnim tužilaštvom (10.07.2012.godine);

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

KRIVIČNI ZAKONIK CRNE GORE
GLAVA DVADESET TREĆA
KRIVIČNA DJELA PROTIV PLATNOG PROMETA I PRIVREDNOG POSLOVANJA
Falsifikovanje novca

Član 258

- (1) Ko napravi lažan novac u namjeri da ga stavi u opticaj kao pravi ili ko u istoj namjeri preinači pravi novac, kazniće se zatvorom od dvije do dvanaest godina.
- (2) Ko pribavlja, drži ili prenosi lažan novac u namjeri da ga stavi u opticaj kao pravi ili ko lažan novac stavlja u opticaj, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.
- (3) Ako je djelom iz st. 1 i 2 ovog člana napravljen, preinačen, stavljen u promet ili pribavljen lažan novac u iznosu koji prelazi petnaest hiljada eura, odnosno odgovarajući iznos u stranom novcu, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.
- (4) Ko lažan novac koji je primio kao pravi, pa saznajući da je lažan, stavi u opticaj ili ko zna da je načinjen lažan novac ili da je lažan novac stavljen u opticaj, pa to ne prijavi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (5) Lažan novac oduzeće se.
- (6) Lažnim novcem u smislu ovog krivičnog djela, smatra se i novac izrađen na način i od materijala kao pravi novac, suprotno propisima kojima se uređuje izrada novca

Pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava i materijala za falsifikovanje Član 262

- (1) Ko pravi, nabavlja, prodaje, drži radi upotrebe ili daje drugom na upotrebu sredstva i materijala za pravljenje lažnog novca ili lažnih hartija od vrijednosti, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz 1 ovog člana kazniće se i ko, radi pravljenja lažnog novca, pravi, nabavlja, prodaje, drži i daje drugome holograme ili druge sastavne djelove novca koji služe za zaštitu od falsifikovanja.
- (3) Ko pravi, nabavlja, prodaje, drži radi upotrebe ili daje drugom na upotrebu sredstva za pravljenje lažnih znakova za vrijednost, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (4) Sredstva iz st. 1 do 3 ovog člana oduzeće se.

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

Zakon o Centralnoj banci Crne Gore

("Sl. list Crne Gore", br. 40/10, 46/10 od 06.08.2010 i 6/13 od 31.01.2013)

Zaštita novčanica i kovanog novca od falsifikovanja

Član 25

Banke i finansijske institucije dužne su da Centralnoj banci dostave sumnjive primjerke novčanica i kovanog novca.

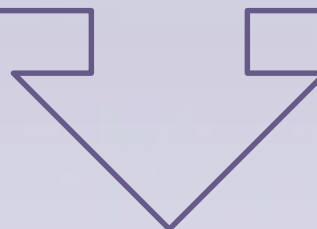
Centralna banka će privremeno zaplijeniti sumnjive primjerke novčanica i kovanog novca koje primi u obavljanju poslova platnog prometa.

Centralna banka vrši tehničku analizu sumnjivih primjeraka novčanica i kovanog novca i saraduje sa nadležnim državnim organima i institucijama u Crnoj Gori i u inostranstvu u preduzimanju i sprovođenju mjera za otkrivanje i suzbijanje falsifikovanja novčanica i kovanog novca.

Centralna banka propisuje postupanje sa sumnjivim primjercima novčanica i kovanog novca.

Harmonizacija regulative i uvođenje standarda u radu sa gotovim novcem

**COUNCIL REGULATION (EC) No 1338/2001;
 COUNCIL REGULATION (EC) No 44/2009;
 COUNCIL REGULATION (EC) No 1339/2001;
 COUNCIL REGULATION (EC) No 45/2009;
 REGULATION (EU) No 1210/2010;
 DECISION OF THE EUROPEAN CENTRAL BANK (ECB/2010/14)
 COUNCIL REGULATION (EC) No 2182/2004 and No. 46/2009**

- *Odluka o postupanju sa sumnjivim primjercima euro novčanica i kovanog novca i drugim aktivnostima za zaštitu eura od falsifikovanja ("Sl.I.CG" br.35/11)*
- *Odluka o provjeri podobnosti i autentičnosti i vraćanju u opticaj euro novčanica i kovanog novca ("Sl.I.CG" br.35/11)*
- *Odluka o medaljama i žetonima nalik euru ("Sl.I.CG" br.44/14)*

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

MEĐUNARODNA
KONVENCIJA O SPREČAVANJU FALSIFIKOVANJA
NOVCA

(Ženeva, 20. april 1929. godine)

ZAKON
O POTVRĐIVANJU MEĐUNARODNE KONVENCIJE O
SPREČAVANJU FALSIFIKOVANJA NOVCA

Podgorica, 13. oktobar 2015. godine

- ✓ Osnovani su i otpočeli sa radom: Nacionalni centar za borbu protiv falsifikovanja, Nacionalni centar za analizu novčanica i Nacionalni centar za analizu kovanog novca u CBCG;
- ✓ NCK (NCO) je uspostavljena u okviru Uprave policije

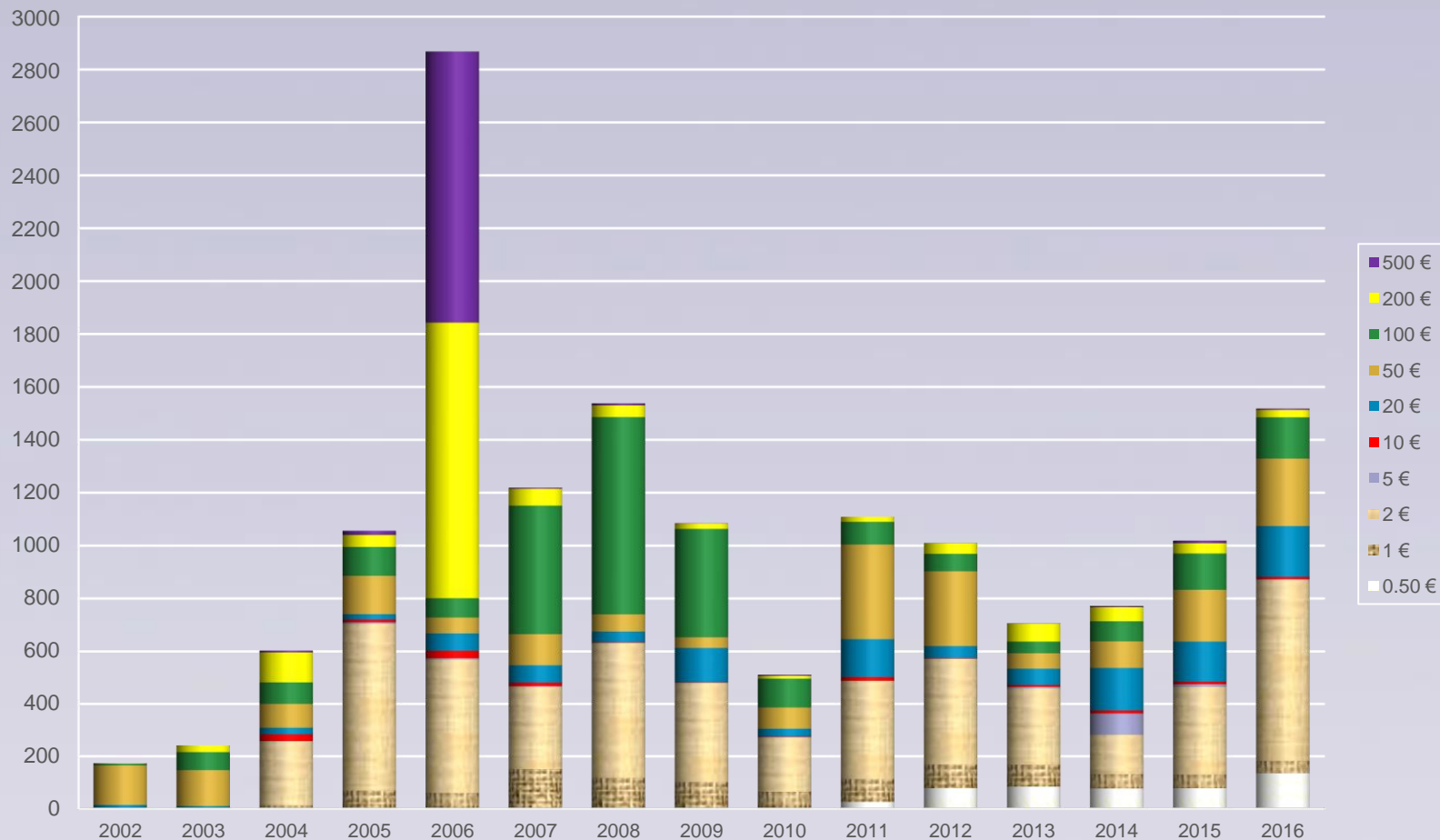

Uvođenje standarda u radu sa gotovim novcem

Nabavka i instaliranje standardizovane opreme za redovan rad sa novčanicama i kovanim novcem koja se nalazi na listama uspješno testiranih uređaja ECB i DG ECFIN/ETSC za rad sa papirnim i kovanim novcem eura od strane rukovaoca gotovinom;

- Upoznavanje rukovaoca gotovinom sa donešenom regulativom, njihovim obavezama i značaju uvođenja standarda u radu sa gotovim novcem;
- Edukacija i obuka zaposlenih na poslovima sa gotovim novcem kod svih rukovaoca gotovinom (oko 1000 učesnika);
- Testiranje uređaja (sa lista ECB i DG ECFIN/ETSC) na osnovu zahtjeva rukovaoca gotovinom i ovlašćenih distributera za Crnu Goru;
- Kontrola nabavljenih uređaja na mjestu upotrebe...

Pregled falsifikovanog novca eura za period 2002. - 2016. godine

Dalje aktivnosti i ciljevi u sprečavanju falsifikata novca

- Konstantna pažnja posvećena praćenju falsifikata - zaokružen pravni i administrativni okvir;
- Efikasne aktivnosti u cilju sprečavanja falsifikata novca - saradnja između institucija zaduženih za sprečavanje falsifikata novca na nacionalnom i međunarodnom nivou;
- Podizanje svijesti i edukacija rukovaoca gotovinom - pomjerenje ka javnosti;
- Stalno praćenje regulative EU iz oblasti sprečavanja falsifikata novca, uz redovnu edukaciju (I pored postignute potpune usklađenost u ovoj oblasti sa pravnom tekovinom EU)

CENTRALNA BANKA CRNE GORE

PITANJA ?